

מסורת הש"ס

(א) [נסתדרין ד: ג]. (ב) לעיל דף ק, (ג) מנחות כג. לעיל (ד) שׁיר לַעֲלִי, (ה) ע"כ, (ו) [שמות כג, שם לז, דברים יד], (ז) [נבמדב ו], (ח) [לרבות עליהן ולבטלן רש"ש], (ט) [ד"ה אם יש], (י) ר"מ מ"ז,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב וכו' בלזותה חתיכה אסור לאסור כל הקדירה קאמר דכיון: (ב) ר"ח למא וכו' כמו שאני שאינו מועיל: (ג) תוס' ד"ה אפשר וכו' מותרת גם החתיכה:

מובסר רש"י

איזורו מוכיח עליו. דמי שאין לו אלא חלק אחד פושטו ומתעטף במקטריטו וחוזרו בחזרוו ועומד ומכנס החלקו ומודיע לכל שאין לו אלא חלק אחד (תוס' יד.). כל שהוא מין ומינו. כגון נבלה ושוטה, ודבר אחר. כגון תבלין ורוטב, מינו דהיטר אינו מבטלו לאסור ולא מוסיפו, אלא סלקהו כמי שאינו בקדירה זו ומשאריו נבלה והרוטב ונעלה נבלה כרוטב ובקפה (רע"ר יק.).

ז' כל הסריקין אסורין. לענין מלות דפסק תנא [פסחים לז.] אין עושין סריקין המצויירין בפסח מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמלתן ונתתום אחד ובייתום שמו היה לו דפוס אחד מצוייר והיה מוסיז לתוכו את הסריק והוא מצוייר מיד אמר להם אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה מיד אמרו לו א"כ יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתום מותרין. והכא נמי יאמרו כל האחין אסורין ואלו מותרין^(א): **איזורו מוכיח עליו**. האזור תמיד הוא קצוע בחלקו אחר נוטל פושט חלקו ולוצש חלקו אחר נוטל אחר מכבסו עם איזורו והרואה כשהוא מכבסו ואיזורו עמו יודע שאין לו חלקו אחר ולכן הסירו לו חכמים: **בתנ"י טיפס חלז שפלה על החסיפה**. צמור הקדירה על אחת מן החתיכות ולא הגיס את הקדירה ולא נחלק טעם הטיפפה אלא לאותה חתיכה בלבד: **אם יש בה בנותן טעם בלזות חסיפה**. כלומר שאין בלזותה חתיכה לבדה ששים לבטל הטיפפה מיד נאסרת החתיכה. ובשאר חתיכות דקדרה לא איירי תנא דמתנ"י ובגמרא פליגי בה אם חוזרת אותה חתיכה ואוסרתן או לאו: **יער אם הקדרה**. הגיס זה מיד קודם שקבלה החתיכה טעם מן הטיפפה דהשתא נתערבה הטיפפה בכולן: **אם יש בה צנ"ט בלזות קדרה**. כלומר אין כח בטיפפה לאסור כולו וא"כ יש צנ"ט ליתן בכל הקדרה: **גב' אמר איני טעמו ולא ממשו צענמא דאורייתא**. הא דלסריקין בכל איסורין משנתנו טעם צהיתא אע"פ שאין אוכל ממש כגון סלק האיסור ואין כאן אלא טעמו דאורייתא היא דגמרינן מבשר בחלב דלסריה רחמנא באכילה כדגמרינן לקמן (דף קטו): מלא תבשל שלשה פעמים האמורים בבורה^(ב) ואע"ג דכי מסלק זה מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא הטעם מייניה גמרינן לכל איסורין במה מנינו: **דאי ס"ד**. בכל שאר

איסורין טעמו דרבנן היא דלא גמרינן להו מבשר בחלב: **מ"ט לא גמרינן מיניה משום דחדוש הוא**. דשניהם מין היתר זה לבדו זה לבדו וכשתערבו נאסרו ועוד שדרך בשול נאסרו בלא אכילה הילכך לא גמרינן חומרא מייניה: **אי חדוש הוא**. אמאי קמי מתנ"י דבעיא טעמא בלא נותן טעם נמי אסור דהא חדושא חדש ביה רחמנא ואפי' כל דהו דהא בשר בחלב הוא אלא ש"מ לאו חדושא דהכי קפיד רחמנא דזימא דכלאי הכרס דמתסרי נמי משום כלאי תערובת דכיון דלאו חדוש הוא גמרינן ליה (לעיל דף נח.) מזרוע בשלה^(ג) דמישתרי כל כמה דליכא טעמא: **אמר ליה רבא**. לעולם אימא לך חדוש הוא ודקאמרת אע"ג דליכא טעמא ליתסר דהא ליכא למגמריה מזרוע בשלה על כרחך בגופיה גלי קרא דבעינן טעמא מדלא אסרתו תורה אלא דרך בשול שאסר הבשר להתבשל בחלב ואין לך כגון זו שלא יתן טעם: **אמר רב** הא דתנן צמתיתין אם יש בנותן טעם בלזותה חתיכה^(ה) לאסור את כל הקדרה^(ד) דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולה ורבי יוחנן דאמרי אפשר לסוחטו אסור שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי אפשר לסוחטו מותר וסבר רב אפשר לסוחטו אסור והאיתמר בוית בשר שנפל לתוך יורה של חלב אמר רב ב'בשר אסור וחלב מותר ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור חלב

כל הבשר פרק שמיני חולין

קח.

מיפת חלב שנפלה על חתיבת בשר אם יש בנותן טעם באותה חתיבה. נאסרת כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב איירי כדאמרינן צפ' גיד הנשה (לעיל דף יז: ט)^(א) ולכן משערינן בלזותה חתיכה לבטל הטיפפה ולא בשאר חתיכות משום דחלב מפעפע על כל החתיכה ואין מפעפע מחתיכה לחצרתה אלא ע"י יעורו וכסוי כדאמרינן בגמ' אילימא לא יעור כלל אמאי כל החתיכות אסורות מיצלט בלע מפלט לא פליט: **מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן בו**. וא"ת דהכא משמע דנפקא ליה לצאי טעם כעיקר מבשר בחלב ואילו צפ' אלו עוצרין (פסחים דף מד:) וצפ' ג' מינין (מיר דף לו.) פליגי ר' עקיבא ורבנן למר נפקא ליה טעם כעיקר ממשרת ולמר מגיעולי עובדי כוכבים ואצ"י דאיירי בזהיא סוגיא משמע דידע להאיא צרייתא וי"ל דלצאי קבלה מרבא שדחה לו וחזר צו:

דחדוש הוא. פי' בקונטרס דשניהן מין היתר זה לבדו זה לבדו וכשתערבו נאסרין וטעם זה לא קאמר באלו עוצרין (פסחים דף מד:) וצפ' ג' מינים (מיר דף לו.) דהא כלאים נמי הכי הוו ומסיק דהיינו חדוש דאי תרו ליה כוליה יומא בחלבא שרי אע"ג שנבלע החלב בצבאר אע"פ שהוא זזין לפי שהוא לזול והצבאר שוהה בתוכו וכי צביל ליה אסור:

אמר רבא דרך בשול אסרה תורה. דחזיא צענמא הוא דמהכא ליכא למילף אצל טעם כעיקר הוי דאורייתא כדפי' ^(א) (בקונטרס) פ' גיד הנשה (לעיל דף נח: ד"ה רבא):

דאמר רבא קסבר רבי יהודה בו'. פי' בקונטרס דלמר

רבא צפ' גיד הנשה (סם דף ק:) ואין לשון זה סם אצל צפ' הקומץ רבה (מנחות דף כג. וסם ד"ה אמר) איתיה גבי רבי יהודה אומר מנחת כהנים כמנחת כהן משיח כו' ומדרבא דלמר הכי צפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) אליבא דרב לא צעי לאקשווי הכא דרב אדרב דליכא לשנויי דמשני אצ"י התם כשקדם וסלקו אצל בזהיא דהקומץ רבה (מנחות דף כג.) ליכא טעמא אחרינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה צברייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה צרייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דצרייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתימה מדלאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כני לבטל: **אפשר** לסוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת ^(א) עם החתיכה שכבר נאסרת אצל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

^(א)אמאי

אח כל הקדרה^(ד) דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולן ואפילו יש בהן כדי לבטל החתיכה כולה נאסרות כולן: **מפני שהן מינה**. ורב סבר לה כרבי יהודה דלמר מין צמינו לא צטיל: **לימא פליגא אדרבא דלמר**. צפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) קסבר רבי יהודה לא מין ומינו דבר אחר שעם מינו כלומר מין דאיסור שנתערב עם מינו ובשאינו מינו דהיטר סלק את מינו דהיטר כמי ^(ט) שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור דמין צמינו לא צטיל ולא תוספת הוא נוסף עליו להיות שניהם איסור ולא יוכל מין האחר לרבות עליו ולבטלו^(י) אלא סלקהו כאינו כאין וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויצטלנו והכא נמי יש כאן רוטב שיוכל לבטל את כל החתיכה הנאסרת ואמאי אוסרת: **ברוטב עבה**. דק דק של בשר ושומן דכוליה מין בשר הוא: **ומאי קסבר**. רב באפשר לסוחטו באיסור שנבלע בהיטר ותנן זו טעם ואסרו וחזר וצילש ההיטר הזה עם היתר אחר שאפשר האיסור הנבלע בזה ליסחט ממנו וליחלק בהיטר האחרון ואין זו כשיעור לאסור את האחרון: **אי קסבר**. הותר גס הראשון מפני שנפלט האיסור ממנו ולכתחלה הוא דאסור שאין מבטלין איסור לכתחלה ומיהו דיעבד שרי לאכול אף הראשון: **אמאי חסיפה נעשה נבלה**. הא אפשר היא ליסחט ממנה וליחלק לאחרים שלא קבלו ממנה כלום ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בכולן דליכא למימר אפשר ליסחט מזה וליצלע בזה שהרי כולן שזין בטעמו ואיזה תמיר ואיזה תאסור: **אלא קסבר**. משנאסרה החתיכה שז אין לה היתר בסחיטה ואשמועינן אף ההיטר שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה: **מופר**. אף הראשון שנאסר: **בשר אסור**. שנתן החלב טעם צו:

^(א)חלב

עין משפט ונר מצוה

נה א ב מיי פ"ט מהל' מאללות אסורות הל' ח י סמג לאוין קמא טו"ע י"ד סי' צז ספק ב:

נו ג מיי סס הלכה ח טו"ע עס סעיף א:

שיטה מקובצת

אן לאסור את כל הקדירה קאמר דכיון דנאסרה החתיכה עצמה:

רבינו גרשום

התם איזורו מוכיח עליו כלומר הא קא חזינן דלית ליה המינה ומדהמינה מנחא בביתיה דליתיה עילוייה ש"מ דלית ליה חלקו אחר: טיפת חלב שפפלה על חתיכה כו' כלומר הקדירה של בשר היתה אצל האור והיתה מבשלת ונפלה טיפת חלב על חתיכה של בשר בקדירה: ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא. (דאורייתא) כגון ירך שנתבשל בה גיד הנשה ושאר איסורין כגון נבלה שבישלה עם בשר טהור דהוא בנותן טעם: מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן דחדוש הוא. כלומר מאי חדושא דאי זה בפי"ע וזה בפי"ע מותר ואם נתבשל בשר בחלב אסור: דרך בישול אסרה תורה. כלומר ומהו דרך בישול דכל דבר שמתבשל בקדירה דרבו ליתן טעם ותאי נמי לא אסרה תורה אלא דרך בישול: אמר רב כיון שנתן טעם באותה חתיכה כו'. כלומר לא צריך ליתן טעם בכל הקדירה כולה. אלא כיון שנותן טעם בחתיכה אחת כו': כל מין ומינו דובר אחר כו' כלומר מין ומינו זהו ושאר חתיכות דובר אחר זהו והרובט. כלומר דכיון דחלב אינו נותן טעם אלא בחתיכה אחת ולא ברוטב הרוטב רבה עליו ומבטלו: הכא במאי עסקינן ברובט עבה כלומר דדמי כבשר ואינו דומה כמי שאינו מינו: ומאי קסבר אפשר לסוחטו כו' כלומר מאי קסבר רב אי קסבר אף על פי שנפלה חלב על חתיכה כיון שנסחט ממנו כשרותה מותרת החתיכה דליכא לאיסורא בעיניה אמאי חתיכה נעשית בבליה ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור כלומר אע"פ